

Sonja Hietikko
Liina Krell
Asko Puhakka

POMM1130

Addams Family - monialainen oppimiskokonaisuus

JOHDANTO

Tämä oppimiskokonaisuus pohjautuu Addams Family-tarinan tunnekasvatuksellisiin teemoihin, erityisesti erilaisuuden, outouden ja normaaliuden määritelmiin sekä hahmojen suhteissa esiintyviin tunneteemoihin, kuten esimerkiksi menettämisen pelkoon, mustasukkaisuuteen, kateellisuuteen ja ennakkoluuloihin. Työskentelyn pohjana tulee siis tutustua tavalla tai toisella tarinaan - hyvä vaihtoehto on esimerkiksi vuoden 2019 animoitu elokuva *The Addams Family*.

Oppimiskokonaisuuden ydin on erilaisten tunnetilojen tunnistamisen ja sanoittamisen harjoittelussa. Tunnekasvatuksellinen paino oppimiskokonaisuudessa on empatiakasvatuksessa; erilaisuuden ymmärtämisessä sekä muiden ihmisten asemaan asettumisessa - muiden toiminnan ja tunnereaktioiden ymmärtämisessä. Kokonaisuuden aikana opetellaan ilmaisemaan itseä erilaisin tavoin hyödyntäen puhuttua ja kirjoitettua kieltä, musiikkia ja draamaa. Kokonaisuudessa yhdistyy luontevasti musiikin, suomen kielen ja kirjallisuuden, kuvataiteen ja liikunnan oppiaineiden sisältöjä.

Oppilaat oppivat vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja. Kokonaisuuden aikana opetellaan kohtaamaan muita ihmisiä, noudattamaan hyvien tapojen periaatteita ja huomioimaan muut omassa toiminnassa ja työskentelyssä. Opetus voidaankin jakaa tässä oppimiskokonaisuudessa tunteiden ja vuorovaikutuksen teemoihin. Molemmat teemat tukevat toisiaan.

Oppimiskokonaisuus on perusopetuksen opetussuunnitelman (2014) toimintakulttuurin periaatteita mukaileva; vuorovaikutteisuus, luokkayhteisöä sekä sen sisäisiä pienryhmiä rakentava ja kannustava toiminta, oman työn arvioinnin harjoittelu, yhteiset säännöt ja yhdenvertaisuutta tukevat työtavat, monialaisuus, ja oppilaan osallisuutta sekä luovuutta tukeva toiminta ovat oppimiskokonaisuudessa läsnä.

Myös laaja-alaisuus kytkeytyy kokonaisuuteen luontevasti. Muiden ihmisten toiminnan ja reaktioiden tulkintaan syvennyttään dialogisesti, yhteistyön kautta tutkiskellen. Oikeiden vastausten löytämisen sijaan oppilaita kannustetaan tekemään omia tulkintoja ja ohjataan moninäkökulmaiseen ajatteluun (L1), pohtimaan toiminnan ja vuorovaikutuksen etiikkaa (L2) ohjataan oman toiminnan vaikutuksen ymmärtämiseen yhteiskunnassa (L3), opetellaan tulkitsemaan monilukutaitoa kehittävä materiaalia (L4) ja ohjataan vastuunkantoon ja luontosuhteenkin vahvistamiseen (L7). Myös tietoteknistä osaamista sivutaan (L5).

OPETUS- SUUNNI- TELMA

03

KUVATAIDE

Kuvataiteen näkökulmasta oppilaita ohjataan kokonaisuuden aikana hyödyntämään erilaisia kuvallisia työkaluja ja käyttämään erilaisia materiaaleja. Heitä kannustetaan ottamaan työtavoissa huomioon myös kestävä kehitys. Oppilaita innostetaan ilmaisemaan tekemiään havaintoja kuvallisesti ja ohjataan tarkastelemaan teosta myös katsojan näkökulmasta.

01 ÄIDINKIELI

Äidinkielen osalta oppimiskokonaisuuden tavoitteena on ohjata oppilasta käyttämään omaa luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Draamaa käytettiin apuna tämän tavoitteen saavuttamiseen varjoteatterin muodossa. Tavoitteena on myös rohkaista oppilaita jakamaan heidän ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä kannustaa heitä kehittämäänomia tekstin tuottamisen ja arvioinnin taitoja. Oppilaille pyritään myös tarjoamaan mahdollisuus tuottaa tekstejä yhdessä. Lisäksi kokonaisuuden aikana harjoitellaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista.

02 MUSIIKKI

Musiikissa oppilaita rohkaistaan osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä koko luokan kesken. Oppilaille pyritään tarjoamaan mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun, minkä lisäksi heitä ohjataan jäsentämään kuulemaansa ja kertomaan siitä. Oppilaita rohkaistaan myös improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan sävellyksiä/monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoja sekä tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.

04 LIIKUNTA

Oppilaita innostetaan kokonaisuuden aikana fyysiseen aktiivisuuteen ja heitä ohjataan tekemään liikuntaa sisältävissä tilanteissa sopivia ratkaisuja ottaen huomioon oman toimintansa sekä muut tilassa olevat. Liikunnan avulla kokonaisuudessa kehitetään myös sosiaalista toimintakykyä.

05

LAAJA-ALAISET

- Tutkiva, luova työskentelyote (L1)
- Mielipiteiden esittäminen, toisen asemaan asettuminen, itseilmaisu ja esiintyminen (L2)
- Vastuu omasta ja yhteisestä työstä, tunnetaitojen kehittäminen, ajanhallinta (L3)
- Tekstien tuottaminen ja tulkitseminen yksin ja yhdessä (L4)
- Tieto- ja viestintäteknologian käyttö luovassa työskentelyssä (L5)
- Vastuunkanto ja luontosuhde (L7)

TOTEUTUS

**OPPIMISKOKONAISUUTEEN
KÄYTETTY AIKA 8 X 45MIN
(VÄLITUNTITYÖSKENTELY SISÄLTYEN)
- TOTEUTETTU KAHDEN PÄIVÄN AIKANA**

Oppimiskokonaisuuden keskiössä oli tunnekasvatus. Ensimmäisten oppituntien aikana käsittelyssä olivat elokuvasta ja näytelmästä nousseet, tunteisiin liittyvät teemat. Oppilaita heräteltiin asettumaan hahmojen asemaan ja tulkitsemaan toiminnan merkityksiä dialogisesti.

Toimme mukaan tarinallisuutta kuvitteellisella Wednesday Addamsin päiväkirjamerkinnällä (liitteenä tämän materiaalin lopussa), johon muu toiminta pohjautui. Päiväkirjamerkintä esitti erilaisia tapahtumia ja kohtaamisia Wednesdayn päivän ajalta. Nämä tapahtumat ja kohtaamiset oli suunniteltu niin, että ne herättäisivät oppilaissa erilaisia ajatuksia siitä, millaisia tunnetiloja Wednesdayn kohtaamisiin voisi sisältyä kullakin hahmolla.

Päiväkirjamerkinnän tapahtumat jaettiin tämän jälkeen ryhmille siten, että jokainen ryhmä sai merkinnästä oman kohtaamisen työstettäväkseen. Tässä vaiheessa tutustuttiin myös varjoteatterin perusteisiin.

Tehtävänä ryhmillä oli suunnitella ja toteuttaa varjoteatteriesitys, jossa ryhmä jatkaa osoitettua päiväkirjan kohtausta ajatuksella *Mitä tapahtuu seuraavaksi?*

Oppilaat ohjattiin kirjoittamaan näytökselleen selkeä varjoteatterikäsikirjoitus, josta kävi ilmi tarinan juoni, tarinassa esiintyvät hahmot, tapahtumapaikka sekä hahmojen repliikit.

Käsikirjoitusten jälkeen oppilaat valmistelivat itselleen kartongista ja muista tarvitsemistaan materiaaleista varjoteatterin hahmoja ja rekvisiittaa. Joitakin elementtejä etsittiin myös välitunneilla luonnosta: esimerkiksi puiden oksia käytettiin esittämään oikeita puita varjoteatterissa.

Hahmojen ja muiden rekvisiittojen valmistuttua näytelmiä pääsi harjoittelemaan varjokankaalla, ryhmä kerrallaan. Tässä vaiheessa pystyi myös kokeilemaan erilaisia musiikkiluokan välineistöllä toteutettuja ääni- ja musiikkitehosteita osana näytöstä. Lopuksi näytöksille tehtiin omat mainosjulisteet ja näytelmät esitettiin muille ryhmille, ja esitykset kuvattiin.

1. PÄIVÄ

Oppimiskokonaisuuden pohjustavana tehtävänä on tutustua The Addams Family-tarinaa oppilaiden kanssa valitulla tavalla.

OPPITUNTI 1 - JOHDANTOA AIHEESEEN

- Projektin tavoitteet ja päivien kulku näkyväksi
 - Oppilaille on hyvä tehdä näkyväksi projektin tavoitteet, arviointikohteet ja päivän etenemissuunnitelma
 - Riittävä määrä väljumppaa ja välitunteja aktiviteettien väliin!
- Opettajan/opettajien lyhyt esittäytyminen
 - Jos ryhmä on entuudestaan tuntematon, on hyvä tehdä itsestään helposti lähestyttävä - esim. oman lapsuuskuvan lisääminen dialle ja muutaman yksinkertaisen esittelyfaktan kertominen tuo opettajan jo lähemmäs oppilaita
- "Kerro nimesi ja lempihahmosi"
 - Tätä tehtävää varten helpottaa, jos on kerännyt dialle hahmojen nimiä ja kuvia
 - Tarvittaessa voidaan kerrata dialogisesti oppilaiden kanssa hahmojen roolit tarinassa ja muutamat mieleenjääneet luonteenpiirteet
 - Oppilaat saavat vuorotellen kertoa nimensä ja lempihahmonsansa, ja perustella valintansa
- Liiku tilassa kuin-harjoitus
 - Harjoituksen ohjeistus sivulla 14

*Ensimmäisen päivän
pääpainotus oli tunnetaitojen
harjoittelussa.*

OPPITUNTI 1 - KOHTAUSTEN TARKASTELUA

- Elokuvan trailerin katselu/juonen muistelu
 - Elokuvan traileri katsotaan yhdessä
 - Vaihtoehtoisesti jos tarinaan on tutustuttu esimerkiksi musikaalinäytöksen tai kirjoitetun version avulla, voi tarinan juonen pääpiirteet kerätä dialle
 - Tarkoituksena on herätellä oppilaiden muistia, jos tarinan tutustumisesta on aikaa - jos tarinaan on tutustuttu lähiaikoina, voi tämän kohdan jättää pois.
- Kohtausten tarkastelua dialogisesti
 - Tarkoituksena on käydä oppilaiden kanssa keskustelua tarinan kantavista teemoista; erilaisuuden ja normaaliuden määritelmistä, siitä miksi tarinan eri hahmot kohtelevat ja reagoivat toisiinsa niin eri tavoin, millaisia tunteita hahmoille herää erilaisissa tilanteissa, ja mediakriittisyyttäkin sivutaan. Tarkastelussa on myös kohtauksia, jossa pohditaan vanhempien odotuksia lapsiaan kohtaan ja siitä syntyviä ristiriitoja.
 - Avuksi voi koota dialle esimerkiksi kuvakaappauksia elokuvan kohtauksista, kirjallisen kuvailun kohtauksesta tai kohtaukset voidaan katsoa pätkissä
 - Tässä tehtävässä opettajan esittämällä kysymyksillä on suuri rooli - tehtävää lähestytään **tutkivan oppimisen** periaatteita hyödyntäen
 - Tutkivan oppimisen periaatteista:
<https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/miina-ja-ville-opettajan-oppaita/etn-tyotapoja/tutkiva-oppiminen-ja-ilmiopohjaisuus>
 - Keskustelua kohtauksista voidaan käydä myös esimerkiksi pienryhmissä, jos keskustelu koko ryhmän kesken ei tunnu toimivalta
 - Keskustelun apuna voidaan käyttää myös esimerkiksi Padlet-seinää (<https://Padlet.com>)
 - Seuraavalla sivulla on kootusti kohtauksia, joissa on herkullisia teemoja käsiteltäväksi, sekä apukysymyksiä opettajalle keskusteluttamisen tueksi vuoden 2019 The Addams Family-animaatiosta

OPPITUNTI 1 - KOHTAUSTEN TARKASTELUA

Kaikkien kohtausten kohdalla voidaan kysyä:

Mitä kohtauksissa tapahtuu ja miksi?

Ehdotuksia käsiteltäviksi kohtauksiksi (The Addams Family 2019)

- *Addams-perhe saapuu kaupunkiin (n. 01:02:25-01:03:22)*
 - Kohauksessa Addams-sukua saapuu kaupunkiin vierailulle, kyläläiset pelkäävät heitä
 - Kysymyksiä (esimerkiksi):
 - Miten kyläläiset suhtautuvat Addamseihin? Miksi?
 - Mistä piirteistä erotatte kyläläiset ja Addamsit toisistaan?
 - Mikä tekee värivalinnoista, pukeutumisesta, ulkonäöstä tai käyttäytymisestä syrjittyä/outoa/normaalia?

- *Margaux kirjoittaa vihapuheita nettiin Addamseista (n. 00:41:20-00:42:33)*
 - Kohatuksessa Margaux piiloutuu nimimerkkien taakse ja tekeytyy juoruaviksi kyläläisiksi kirjoitellen ikäväsävyisiä valheita Addamsien perheestä nettiin - kyläläiset uskovat kirjoituksia
 - Kysymyksiä (esimerkiksi):
 - Miksi Margaux kirjoittaa valheita nettiin? Miten hän suhtautuu Addamseihin ja miksi?
 - Miten kyläläiset reagoivat kirjoituksiin? Miksi?
 - Ovatko kirjoitukset totta?
 - Miltä Addamseista kirjoitusten lukeminen saattaisi tuntua?
 - Mitä tästä voisi oppia? (Kannattaako kaikkea netissä kirjoitettua uskoa? Miten voi erottaa, että mitä kannattaa uskoa ja mitä ei?)

- *Pugsley Addams ja isän odotukset (n. 00:51:35-00:53:17)*
 - Kohtauksessa Pugsley harjoittelee isänsä ja enonsa kanssa *Masurkkaan* - perheen vuosisatoja vanhaan perinteikkääseen miekkatanssiin. Pugsley epäonnistuu ja hän kuulee isänsä ja enonsa keskustelevan - isä on huolissaan siitä, ettei hänen poika pärjää ja näyttää pettyneeltä.
 - Kysymyksiä (esimerkiksi):
 - Miten isä näyttää suhtautuvan perinteeseen?
 - Millaisia odotuksia isällä on Pugsleyn onnistumista kohtaan ja miksi?
 - Miltä Pugsleysta tämä kaikki tuntuu?
 - Miten Pugsley reagoi isän ja enon keskusteluun, ja millainen olo hänelle siitä mahdollisesti tulee?

OPPITUNTI 1 - KOHTAUSTEN TARKASTELUA

- *Pugsley Addams epäonnistuu (n. 01:09:00-01:10:33)*
 - Kohtauksessa Pugsley yrittää onnistua *Masurkassa*, mutta epäonnistuu. Tästä seuraa isän ja Pugsleyn välinen dialogi.
 - Kysymyksiä (esimerkiksi):
 - Millaisia tunteita tulkitset Pugsleyn tuntevan hänen epäonnistuttua?
 - Miten isä tähän reagoi? Miksi?
 - Miten suku tähän reagoi? Miksi?
 - Mihin tilanne johtaa?

- *Wednesday järkyttää äitiään (n. 00:53:58-00:55:00)*
 - Kohtausta on edeltänyt tilanne, jossa Parker ja Wednesday päättävät järkyttää äitejään. Wednesday on pukeutunut epätavallisesti ja kohtauksessa hän käy dialogin äitinsä kanssa talon eteisessä.
 - Kysymyksiä (esimerkiksi):
 - Miksi Wednesday haluaa järkyttää äitiään?
 - Onnistuuko Wednesday tässä - miten äiti reagoi?
 - Miksi äiti reagoi näin? Miltä hänestä tuntuu?
 - Mitä tunteita äidin reaktio saa Wednesdayssa aikaan?
 - Eroaako tilanne Pugsleyn ja isän kohtaamisesta?

- *Parker järkyttää äitiään (n. 00:55:00-00:56:13)*
 - Kohtausta on edeltänyt tilanne, jossa Parker ja Wednesday päättävät järkyttää äitejään. Parker on pukeutunut epätavallisesti ja kohtauksessa hän käy dialogin äitinsä kanssa kotonaan.
 - Kysymyksiä (esimerkiksi):
 - Miksi Parker haluaa järkyttää äitiään?
 - Onnistuuko Parker tässä - miten äiti reagoi?
 - Miksi äiti reagoi näin? Miltä hänestä tuntuu?
 - Mitä tunteita äidin reaktio saa Parkerissa aikaan?
 - Eroaako tilanne Pugsleyn ja isän, ja Wednesdayn ja äidin kohtaamisesta?

- *Koulukiusaajat (n. 00:40:00-00:41:16)*
 - Kohtauksessa Parker ja Wednesday ovat koulussa ja Bethany ystävineen päättävää kiusata Parkeria. Wednesday pistää vastaan.
 - Kysymyksiä (esimerkiksi):
 - Miksi kiusaajat toimivat näin?
 - Miltä Bethanysta tuntuu?
 - Millainen olo Parkerille ja Wednesdaylle tästä syntyy?
 - Miksi he reagoivat, kuten reagoivat?

OPPITUNTI 2 - PÄIVÄKIRJAMERKINTÄ

• Luetaan päiväkirjamerkintä

- Wednesday Addamsin kuvitteellinen päiväkirjamerkintä tulostetaan liitteistä (**tulosta yht. 5 kpl** - seuraavaa vaihetta varten)
- Tähän voi ottaa mukaan draamallista heittäytymistä; päiväkirjamerkintä tupsahti jostakin

• Ryhmiin jako (4 ryhmää) ja kohtausten jakaminen

- Oppilaat jaetaan neljään samankokoiseen ryhmään
- Kullekin ryhmälle oma kappale päiväkirjamerkinnästä, jaetaan omat osiot (kts. liitteet)
- Omia annettuja kohtauksia voidaan keskustellen ryhmässä työstää seuraavien kysymysten avulla:
 - *Miltä eri henkilöistä voisi tuntua kohtaamisessa?*
 - *Millaisia tunteita tapahtumista voisi herätä?*
 - *Miltä sinusta itsestäsi tuntuisi olla hahmojen saappaissa?*

• Hahmojen tunnetyöskentely

- Oppilaille laitetaan näkyviin erilaisia tunteita, joita hahmot saattavat kohtauksissa tuntea (näitä tunne-ehdotuksia on avattu liitteissä)
- Tässä opettaja voi hyödyntää apuna myös opetushallituksen "*Tunteesta tunteeseen*"-ohjaajan opasta (linkki löytyy lähdeluettelosta)
- Ryhmä poimii omasta kohtauksestaan siinä esiintyvien hahmojen nimet paperille ja kokoaa heidän mielestään kohtaukseen sopivia, hahmojen kokemia tunteita nimien alle

OPPITUNTI 3 - VARJOTEATTERIN PERUSTEET JA KÄSIKIRJOITUSTEN TYÖSTÖÄ

• Varjoteatterin perusteet

- Tätäkin voi oppilaiden kanssa pohtia aluksi dialogisesti pohdiskellen - mitä on varjoteatteri?
- Pääpiireet tutuiksi:
 - Oppilaille havainnollistetaan kertoen, demonstroiden ja/tai esim. youtube-videoiden avulla toimintaperiaate
 - Voi näyttää esim. Varjoteatteri Kottikärryn videon "*Tonttu tosi pikkuinen*": <https://www.youtube.com/watch?v=PBbQno1ZUV0>
 - Näyttämönä toimii kangas ja kirkas valo

• Ohjeet käsikirjoituksen tekemiseen

- Tarkoituksena on, että oppilaat lähtevät rakentamaan heille jaetun päiväkirjamerkinnän kohtauksen pohjalta varjoteatterikäsikirjoitusta, ajatuksella *Kuinka kohtaaminen voisi jatkua?*
- Apukysymyksinä voi käyttää edellämäinitun lisäksi esimerkiksi
 - Mitä voisi tapahtua seuraavaksi?
 - Tapahtuuko jotain odottamatonta?
 - Tuleeko tilaan uusia hahmoja?
- Varjoteatterikäsikirjoituksen ohjaamisen apuna oppilaita voidaan kannustaa miettimään seuraavia asioita:
 - Tapahtumapaikka
 - Mitä tapahtuu?
 - Hahmot
 - Mitä hahmot sanovat? (repliikit)
 - Äänitehosteet ja musiikki

VÄLITUNTITEHTÄVÄ

VARJOTEATTERIN LAVASTEET JA HAHMOT:

- *Etsi pihalta materiaalia, jota voisit hyödyntää hahmojen ja lavasteiden luomisessa*
- *Esim. tikkuja, pieniä oksia, lehtiä...*

ALOITA TÄRKEIMMÄSTÄ...

1. *Käsikirjoitus*
2. *Hahmojen askartelu*
3. *Tärkeimmät lavasteet!*
4. *Muut*

2. PÄIVÄ

Projektin tuotoksen valmistelua edellisen päivän
tunnetyöskentelyn pohjalta

OPPITUNTI 1 -PÄIVÄN ALOITUS

- Edellisen päivän tapahtumien kertausta ja ryhmätyöskentelyn periaatteiden läpikäyntiä
- Päivän musiikkityöskentelyyn orientoiva sävelet kertovat -tehtävä
 - Harjoituksen ohjeistus sivulla 14

*Toisen päivän pääpainotus oli käsikirjoitusten
tuottamisessa ja luovassa ilmaisussa.*

OPPITUNTI 1 - KÄSIKIRJOITUSTEN VIIMEISTELYÄ

- **Käsikirjoitusten kirjoittamista**
 - Ryhmät suunnittelevat ja kirjoittavat käsikirjoituksensa loppuun
 - Samalla mietitään, mitä varjoteatteriesityksen toteuttamiseen tarvitaan
 - Millaisia hahmoja käsikirjoituksen perusteella esityksessä esiintyy
 - Millaiseen ympäristöön esityksen tapahtumat sijoittuvat
 - Millaisia lavasteita tarvitaan
 - Mistä materiaaleista kaiken tarvittavan voisi valmistaa
 - Sovitaan työnjakoa käsikirjoitusten perusteella
- **Hahmojen suunnittelua ja valmistamista**
 - Ryhmät suunnittelevat ja valmistavat esityksessä tarvittavat hahmot
 - Minkä kokoisia hahmoista tehdään
 - Onko hahmoissa kohtia, joista valon pitäisi päästä läpi
 - Mihin hahmot kiinnitetään ja kuinka niitä liikutetaan

OPPITUNTI 2 - VARJOTEATTERIN VALMISTELUA

- *Lavasteiden ja rekvisiitan valmistelua*
 - *Ryhmät suunnittelevat ja valmistavat esityksiinsä tarvittavat lavasteet ja rekvisiitan*
 - *Miten tapahtumapaikka saadaan luotua kankaalle*
 - *Mitä materiaaleja lavasteissa ja rekvisiitassa käytetään*
 - *Minkä kokoisia lavasteista ja rekvisiitasta tehdään*
 - *Millaisia yksityiskohtia lavasteissa ja rekvisiitassa voisi olla*
 - *Mikä on olennaista tapahtumien kulun ja tarinan kannalta*
- *Äänimaailman suunnittelua*
 - *Ryhmät suunnittelevat omaan esitykseensä sopivan äänimaailman*
 - *Millaisia ääniä esitykseen voisi liittyä*
 - *Onko esityksessä musiikkia*
 - *Miten äänet saadaan aikaan*
 - *Missä kohdissa esitystä äänitehosteita käytetään*
 - *Oppilaita kannustetaan musiikin tekemiseen ja erilaisten äänitehosteiden hyödyntämiseen esityksissä*
- *Esitysten harjoittelua*
 - *Ryhmät harjoittelevat esityksensä läpi ja jakavat tarvittavat tehtävät keskenään*
 - *Ryhmän jäsenet voivat ohjata toisiaan esimerkiksi varjojen suhteen (missä kohdassa varjo näkyy selkeimmin eli kuinka kaukana kankaasta hahmoja ja lavasteita kannattaa pitää)*
 - *Opettajat voivat kuvata harjoittelun, jolloin oppilaat näkevät itse miltä toiminta näyttää ja voivat tehdä tarvittaessa muokkauksia esitykseensä*

OPPITUNTI 3 - VARJOTEATTERIESITYKSET

- *Viimeiset valmistelut ennen esityksiä*
 - *Valmistaudutaan henkisesti esittämään esitykset*
- *Ryhmät esittävät varjoteatteriesitykset kukin vuorollaan*
 - *Varjoteatteriesitykset muodostavat kokonaisuuden, jossa käydään läpi Wednesdayn päiväkirjamerkinnot*
 - *Esityskokonaisuuteen voi lisätä introksi ja outroksi The Addams Family-teeman yhteissoitettuna.*
 - *Olennainen yhteissoitto-elementti teeman napsu-rytmi*
 - *Turhaa ajan kulutusta kannattaa tietenkin välttää, mutta esitysten välisiin siirtymiin kannattaa varata riittävä aika, jotta esiintyjät ehtivät laskeutua tilanteeseen.*
- *Esitysten loputtua oppilaat voivat ryhmissä tai yksin tehdä mainosjulisteiden varjoteatteriesityksestään. Sisältää:*
 - *Esityksen nimi*
 - *Hahmot*
- *Lopuksi keskustellaan projektista ja tehdään itsearviointi. Keskustelussa pohditaan mm.:*
 - *Miksi käsikirjoitus tehtiin aluksi*
 - *Miltä työskentely tuntui (eritellään eri osioita)*

TOTEUTUS

**VARSINAISEN TYÖN OHELLA
TEHTIIN KAKSI PIENEMPÄÄ
VÄLIAKTIVITEETTIA, JOTKA
TUKIVAT PROJEKTIN PÄÄMÄÄRÄN
SAAVUTTAMISTA**

Musiikki:

- Sävelet kertovat -tehtävä (Soi 5.-6.-kirja, s.92)

Oppilaille näytettiin kolme erilaista kuvaa, joiden taustalla soitettiin jotakin kappaletta. Oppilaat saivat pohtia, oliko musiikki heidän mielestään kuvan tapahtumaa alleviivaavaa, selkiyttävää vai ristiriitaista.

- Opitaan: Kuinka musiikki vaikuttaa kuvaan
 - Tietoa voitiin hyödyntää, jos/kun esitykseen tehtiin musiikkia

Liikunta/Draama:

- Liiku kuin -tehtävä

Tehtävän alussa käytiin läpi The Addams Familyn hahmot. Hahmot jätettiin dialle esiin koko tehtävän ajaksi, jotta oppilaat pystyivät tarvittaessa palaamaan hahmoihin. Tehtävän avulla pystyi samalla hieman tutustumaan oppilaisiin, kun heitä pyysyi sanomaan oman nimensä ja lempihahmonsansa.

Oppilaita ohjeistettiin liikkumaan eri hahmojen tyylillä, esimerkiksi: "Liiku kuten Pugsley liikkuisi." Toimintaan yhdistettiin tämän jälkeen tunnetiloja pyytämällä oppilaita liikkumaan esimerkiksi tavalla, jolla vihainen Pugsley liikkuisi. Oppilaita kannustettiin myös kohtaamaan harjoituksessa toisiaan roolissa.

ARVIOINTI

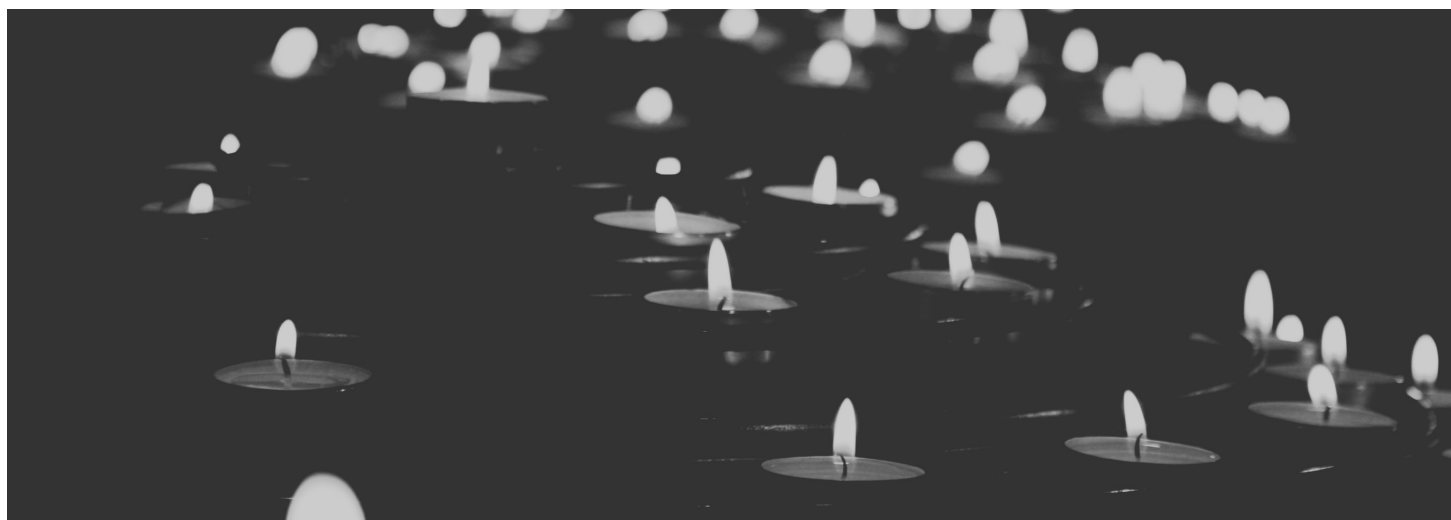
Projektin arvioinnissa pääpaino on formatiivisessa arvioinnissa. Oppimista ohjataan jatkuvan palautteen antamisella.

Projektin lopussa hyödynnetään itsearviointilomaketta.

- Itsearvion pääpaino ryhmätyöskentelyssä, esim. ryhmän keskinäinen palautteenanto, miten itse toimin ryhmässä jäsenenä ja missä ryhmä omasta mielestä onnistui.
- Mitä oppilaat ovat oppineet ja mikä jäi pohdituttamaan?

Arvioinnissa on tärkeä painottaa, että arvioinnin kohteena ovat oppimisprosessille asetetut tavoitteet, ei itse lopputuotos.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet eivät rakennu tavallisen koulutyön päälle, vaan ne ovat yksi opetussuunnitelman sisältöjen ja tavoitteiden eheyttämisen muodoista. Monialaiset oppimiskokonaisuudet eivät ole muusta opetuksesta erillistä toimintaa arvioinninkaan osalta, vaan oppimista ohjataan jatkuvalla palautteella. (Luostarinen & Nieminen 2019.)

VARIOINTIA

Koska kyseessä oli vain 8 x 45min pituinen kokonaisuus, ei aikaa ollut toteuttaa kaikkia ideoitamme. Seuraavaksi esitämme variaintimahdollisuuksia käyttämättä jääneistä ideoistamme, joita voi halutessaan ottaa oppimiskokonaisuuteen mukaan sellaisenaan tai soveltaa omiin aikatauluihin ja tarpeisiin sopiviksi.

Projektin voisi toteuttaa varjoteatterin sijaan nukketeatterina. Nukketeatterin nukket voitaisi tehdä käsityön tunneilla tai luokissa riippuen siitä, millä tavalla oppimiskokonaisuus on ajallisesti jaoteltu. Myös erilaisia lavasteita olisi mahdollista tehdä osana käsityötä.

Luokan kesken voidaan kokeilla muodostaa tapahtumista yksi yhtenäinen käsikirjoitus, jonka pohjalta jaetaan eri kohtaukset eri ryhmille työstettäväksi. Kohtaukset voidaan lopuksi kasata luokan yhdeksi yhtenäiseksi lyhytelokuvaksi.

Projekti voidaan toteuttaa myös animaatiopajana. Hahmoina voivat toimia esimerkiksi käsitöiden puolella itse tehdyt hahmot, muovailuvahasta muotoillut hahmot tai paperisina versioina toteutetut hahmot. Mukaan voisi ottaa myös perspektiivihuijausta tai vaikkapa pastissi-idea. Lisäksi oppilaita voi ohjata kuvaamaan näytelmilleen trailerit.

Toteutimme projektimme Halloweenin tienoilla, mutta emme saaneet teemaa yhdistettyä luontevasti omaan projektiimme. Sitä voisi kuitenkin käsitellä pidemmän aikavälin projekteissa tarkemmin ja perehtyä Halloweenin viettoon ja historiaan kulttuurisen osaamisen näkökulmasta. Halloweenin teema ja Addams family kun ovat melko helppo yhdistää toisiinsa. Samalla olisi mahdollinen sauma pohtia oppilaiden kanssa esimerkiksi kuolemaa ja sitä, mitä kuoleman jälkeen tapahtuu.

MATERIAALEJA

TÄMÄN MONIALAISEN OPPIMISKOKONAISUUDEN TOTEUTTAMISEEN TARVITTIIN:

- Padit oppilaille
- Askartelutarvikkeita (pahveja, saksia, liimaa, teippiä, värikyniä jne.)
 - Oppilaat voivat etsiä luonnonmateriaaleja esim. välitunnilla
 - Oksia, keppejä (varjohahmojen kannattelutikuiksi), lehtiä...
- Varjoteatteria varten kangasta ja lamppu
- Soittimia

LISÄKSI VOIT TARVITA ESIMERKIKSI:

- Kankaita, lankoja, puutavaraa ja muuta tarpeellista materiaalia käsitöitä (hahmoja ja lavasteita) ajatellen
- Muovailuvahaa, jos animaatiohahmot tehdään siitä

RAKAS PÄIVÄKIRJA.

TÄNÄÄN OLII AIVAN HIRVEÄ PÄIVÄ. EI SILLÄ TAVALLA HIRVEÄ ETTÄ OLISIN PITÄNYT SIITÄ, VAAN SILLÄ TAVALLA HIRVEÄ ETTÄ MINULLA OLII AIVAN KAMALAA.

AAMULLA LÄHDIN KOULUUN, KUTEN AINA ENNENKIN. KOULUSSA TULI HETI ENSIMMÄISENÄ VASTAAN BETHANY JA HÄNEN KAVERINSA. HE KATSOIVAT NENÄNVARTTAAN PITKIN MINUA JA PARKERIA. NÄIN, KUN HE VIRNUILIVAT MEILLE. PARKER NÄYTTI SILTÄ, KUN OLISI NÄHNYT JOTAIN TODELLA UHKAAVAA. AIVAN KUIN OLISIN NÄHNYT HÄNEN JOPA HIEMAN TÄRISEVÄN. MINUN OLISI TEHNYT MIELI TEHDÄ ASIALLE JOTAIN, MUTTEN TIENNYT MITÄ.

PÄIVÄLLÄ MENIN KOULUSTA ENSIMMÄISTÄ KERTAA PARKERIN LUO. TEIN AIVAN TUIKI TAVALLISIA ASIOITA, KUN PARKER ALKOI YHTÄKKIÄ KILJUMAAN, JA NÄYTTI MYÖS SILTÄ KUIN HÄN ALKAISI AIVAN PIAN ITKEMÄÄN. EN YMMÄRRÄ, MITÄ TAPAHTUI.

KOTIMATKALLA PYÖRÄILIN METSÄN VIERTÄ YLÖS KARTANOLLE, KUTEN AINA. YHTÄKKIÄ NÄIN PUGSLEYN EDESSÄNI TIELLÄ - HÄN HÄRVÄSI JOTAIN RÄJÄHTÄVÄÄ, KUTEN AINA. HUUSIN PUGSLEYLLE JO KAUKAA, "HEI PIKKUVELI!", MUTTA HÄN EI VASTANNUT, VAAN TUIJOTTI VAIN HILJAA MAATA. TERVEHDIN HÄNTÄ UUDESTAAN, MUTTA HÄN OLII HILJAA. HETKEN PÄÄSTÄ PUGSLEY TIUSKAISI: "MISSÄ SÄ OLET OLLUT? VARMAAN SEN TYPERÄN JA TYLSÄN PARKERIN KANSSA. AINA OLET SEN KANSSA."

KUN PÄÄSIN KOTIIN, ISÄ ODOTTI JO ETEISESSÄ JA HUUDAHTI "HIPHEI WEDNESDAY, ME LÄHDEMME ÄITISI KANSSA KAHDESTAAN HUOMENNA VIIKOKSI PARIISIN VIEMÄREIHIN MATKALLE! MUMMA JÄÄ HOITAMAAN TEITÄ LAPSIA."

MINÄ KYSYIN: "ETTEKÖ OTA MINUA JA PUGSLEYTA MUKAAN?"

ISÄ TUSKIN EDES KUULI KYSYMYSTÄNI, KAIVOI VAIN KAAPEISTA VAATTEITA MATKALAUKKUUN JA MUTISI ITSEKSEEN: "EN MALTA ODOTTAA, VOI ETTÄ..."

YRITIN SAADA ISÄN HUOMION JA TOISTIN KYSYMYKSEN "ISÄ, ENTÄ MINÄ JA PUGSLEY?" LOPULTA LUOVUTIN, PAISKASIN ULKO-OVEN KOVAA KIINNI JA LÄHDIN KÄVELEMÄÄN HUONEESEENI.

PÄIVÄKIRJAMERKINTÄ: OPETTAJA

Oppilaita ei ohjata oikeaan tai väärään vastaukseen - on kuitenkin hyvä olla perehtynyt merkintään itse. Ohessa ryhmille jaettavat kohtaamiset (1.-4.) sekä ehdotettuja tunnekokemuksia.

RAKAS PÄIVÄKIRJA.

Mahdollisia esiin nousevia tunteita

Wednesday:

ärtymys ja suuttumus, inho, kostonhalu, epäoikeudenmukaisuus

Parker:

pelko ja jännitys, ehkä jopa kauhu, nolous, katkeruus, kunnioitus

Kiusaajat:

ivallisuus, epävarmuus, paha olo, riittämättömyys, ylpeys

Parker:

pelko, kauhu

Wednesday:

hämmennys

Pugsley:

ärtymys, mustasukkaisuus, menettämisen pelko

Wednesday:

Hyväntuulisuus, hämmennys

Isä Gomez:

innostuneisuus

Wednesday:

Ärsyyntyminen, pettymys, kateus, hylätyksi tulemisen tunne, viha

TÄNÄÄN OLII AIVAN HIRVEÄ PÄIVÄ. EI SILLÄ TAVALLA HIRVEÄ ETTÄ OLISIN PITÄNYT SIITÄ, VAAN SILLÄ TAVALLA HIRVEÄ ETTÄ MINULLA OLII AIVAN KAMALAA.

1. AAMULLA LÄHDIN KOULUUN, KUTEN AINA ENNENKIN. KOULUSSA TULI HETI ENSIMMÄISENÄ VASTAAN BETHANY JA HÄNEN KAVERINSA. HE KATSOIVAT NENÄNVARTTAAN PITKIN MINUA JA PARKERIA. NÄIN, KUN HE VIRNUILIVAT MEILLE. PARKER NÄYTTI SILTÄ, KUN OLISI NÄHNYT JOTAIN TODELLA UHKAAVAA. AIVAN KUIN OLISIN NÄHNYT HÄNEN JOPA HIEMAN TÄRISEVÄN. MINUN OLISI TEHNYT MIELI TEHDÄ ASIALLE JOTAIN, MUTTEN TIENNYT MITÄ.
2. PÄIVÄLLÄ MENIN KOULUSTA ENSIMMÄISTÄ KERTAA PARKERIN LUO. TEIN AIVAN TUIKI TAVALLISIA ASIOITA, KUN PARKER ALKOI YHTÄKKIÄ KILJUMAAN, JA NÄYTTI MYÖS SILTÄ KUIN HÄN ALKAISI AIVAN PIAN ITKEMÄÄN. EN YMMÄRRÄ, MITÄ TAPAHTUI.
3. KOTIMATKALLA PYÖRÄILIN METSÄN VIERTÄ YLÖS KARTANOLLE, KUTEN AINA. YHTÄKKIÄ NÄIN PUGSLEYN EDESSÄNI TIELLÄ - HÄN HÄRVÄSI JOTAIN RÄJÄHTÄVÄÄ, KUTEN AINA. HUUSIN PUGSLEYLLE JO KAUKAA, "HEI PIKKUVELI!", MUTTA HÄN EI VASTANNUT, VAAN TUIJOTTI VAIN HILJAA MAATA. TERVEHDIN HÄNTÄ UUDESTAAN, MUTTA HÄN OLII HILJAA. HETKEN PÄÄSTÄ PUGSLEY TIUSKAISI: "MISSÄ SÄ OLET OLLUT? VARMAAN SEN TYPERÄN JA TYLSÄN PARKERIN KANSSA. AINA OLET SEN KANSSA."
4. KUN PÄÄSIN KOTIIN, ISÄ ODOTTI JO ETEISESSÄ JA HUUDAHTI "HIPHEI WEDNESDAY, ME LÄHDEMME ÄITISI KANSSA KAHDESTAAN HUOMENNA VIIKOKSI PARIISIN VIEMÄREIHIN MATKALLE! MUMMA JÄÄ HOITAMAAN TEITÄ LAPSIA." MINÄ KYSYIN: "ETTEKÖ OTA MINUA JA PUGSLEYTA MUKAAN?" ISÄ TUSKIN EDES KUULI KYSYMYSTÄNI, KAIVOI VAIN KAAPEISTA VAATTEITA MATKALAUKKUUN JA MUTISI ITSEKSEEN: "EN MALTA ODOTTAA, VOI ETTÄ..." YRITIN SAADA ISÄN HUOMION JA TOISTIN KYSYMYKSEN "ISÄ, ENTÄ MINÄ JA PUGSLEY?" LOPULTA LUOVUTIN, PAISKASIN ULKO-OVEN KOVAA KIINNI JA LÄHDIN KÄVELEMÄÄN HUONEESEENI.

Lähteet:

Luostarinen, A. & Nieminen, J. H. 2019. Arvioinnin käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Opetushallitus. 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelma (2014).

Opetushallitus. *Tunteesta tunteeseen - Ihmismielen tarina kuvin ja sanoin*. Haettu osoitteesta:

<https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/tunteesta-tunteeseen-ohjaajan-opas/104-tunnetta-aakkosjarjestyksessa>

Opetushallitus. *Tutkiva oppiminen ja ilmiöpohjaisuus*. Haettu osoitteesta:

<https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/miina-ja-ville-opettajan-oppaita/etn-tyotapoja/tutkiva-oppiminen-ja-ilmiopohjaisuus>

Padlet-seinä keskusteluttamisen tueksi:

<https://Padlet.com>

Youtube: Varjoteatteri Kottikärryn video *Tonttu tosi pikkuinen*. Haettu osoitteesta:

<https://www.youtube.com/watch?v=PBbQno1ZUV0>